Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (šesti senat)

12. maj 2016*

„Finančna pomoč — Raziskave — Sedmi okvirni program za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013) — Projekt eDIGIREGION — Sklep Komisije o zavrnitvi udeležbe podjetja — Ničnostna tožba — Rok za vložitev tožbe — Izhodišče — Nedopustnost — Nepogodbena odgovornost — Nepremoženjska škoda — Dovolj resna kršitev pravnega pravila, s katerim so posameznikom podeljene pravice“

V zadevi T-468/14,

Holistic Innovation Institute, SLU s sedežem v Pozuelu de Alarcón (Španija), ki ga je najprej zastopal R. Muñiz García, nato J. Marín López, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopa R. Lyal, agent, skupaj s J. Rivasom Andrésom, odvetnikom,

tožena stranka,

katere predmet je, prvič, predlog, ki temelji na členu 263 PDEU, za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije ARES (2014) 710158 z dne 13. marca 2014 o zavrnitvi udeležbe tožeče stranke pri projektu eDIGIREGION, in, drugič, predlog, ki temelji na členu 268 PDEU, za povrnitev škode, ki naj bi tožeči stranki nastala zaradi tega sklepa, v višini 3.055.000 EUR, skupaj z obrestmi ter, podredno, za imenovanje izvedenca za oceno nastale škode,

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi S. Frimodt Nielsen, predsednik, F. Dehousse (poročevalec) in A. M. Collins, sodniki,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. januarja 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: španščina.

Sodbo

Dejansko stanje

1 Tožeča stranka, Holistic Innovation Institute, SLU, je španska družba, ustanovljena junija 2011, ki se ukvarja predvsem s telekomunikacijami, razvojem in storitvami svetovanja v zvezi s telekomunikacijami ter raziskavami in inovacijami. Njen pravni zastopnik in edini poslovodja je bil prej predsednik in poslovodja družbe R., ki je bila februarja 2012 predmet prostovoljne likvidacije.

2 V letih 2012 in 2013 je bila tožeča stranka ter petnajst drugih podjetij in regionalnih akterjev udeleženih v konzorciju, ki je podal predlog za sodelovanje pri projektu eDIGIREGION (Realising Digital Agenda Through Transnational Cooperation Between Regions).

3 Namen tega projekta je ustanovitev digitalnega programa prek nadnacionalnega sodelovanja med regijami. Projekt je bil ustanovljen na pobudo Komisije Evropskih skupnosti v okviru Sklepa št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013) (UL 2006, L 412, str. 1). Predvideno trajanje projekta eDIGIREGION je bilo 36 mesecev, finančni prispevek Evropske unije pa je znašal največ 2.999.971 EUR.

4 Ker je bil predlog, ki ga je Komisiji predložil konzorcij, v okviru prvega ocenjevanja ocenjen s skupno oceno 13 od 15, se je postopek pogajanj s Komisijo začel februarja 2013.

5 Komisija je aprila 2013 prejela dodatne informacije, med drugim v zvezi z rezultati revizij, ki so bile predhodno opravljene v družbi R., podobnostmi med tožečo stranko in družbo R. ter drugimi vidiki, povezanimi z operativno in finančno zmogljivostjo tožeče stranke.

6 Komisija je z elektronsko pošto z dne 28. in 29. maja, 12. in 19. junija ter 2. julija 2013 tožečo stranko pozvala k predložitvi informacij, ki se nanašajo na njene finančne in operativne podatke, zlasti v smislu sposobnosti osebja. Zastopnik tožeče stranke je odgovoril z elektronsko pošto z dne 29. maja ter 4., 13. in 19. junija 2013.

7 Komisija je v nedatiranem dopisu, za katerega je iz spisa razvidno, da je bil sestavljen 20. septembra 2013, tožečo stranko obvestila, da je opravila temeljito oceno njene operativne in finančne zmogljivosti, v skladu s katero je ugotovila, da tožeča stranka ni dokazala svojih sposobnosti za izvršitev nalog, predvidenih v predlogu projekta. Komisija se je zato odločila, da udeležbo tožeče stranke pri projektu eDIGIREGION zavrne.

8 Tožeča stranka je v dopisu z dne 30. septembra 2013 Komisiji potrdila prejem dopisa, v katerem jo ta obvešča o zavrnitvi njene udeležbe pri projektu eDIGIREGION. Tožeča stranka je tej zavrnitvi nasprotovala, navedla je, da je pripravljena predložiti dokaze, potrebne za dokaz svoje operativne in finančne zmogljivosti, ter Komisiji predlagala, naj ponovno premisli o svoji oceni.

9 Komisija je v dopisu z dne 15. oktobra 2013 potrdila prejem tega nasprotovanja in navedla, da bo tožeča stranka odgovor prejela novembra 2013.

10 Oktobra in novembra 2013 je potekala izmenjava elektronske pošte med zastopnikom tožeče stranke na eni strani ter Komisijo in koordinatorjem projekta eDIGIREGION na drugi strani. Komisija je v dopisu z dne 29. novembra 2013 tožeči stranki sporočila, da ni namenoma zavlekla pogajanj niti razkrila zaupnih informacij ali izvajala kakršnega koli pritiska na tretje osebe, zaradi katerega bi prišlo do zavrnitve udeležbe tožeče stranke. Potrdila ji je, da ponovno ocenjuje informacijo, na katero se je oprla pri odločitvi o zavrnitvi njene udeležbe pri projektu eDIGIREGION, ter navedla, da če bi bilo

treba na podlagi te nove ocene sprejeti pozitivne sklepe, ne bi nasprotovala temu, da se tožeča stranka ponovno vključi v konzorcij. Komisija pa jo je obvestila, da zaradi te nove ocene ni mogoče pogajanjponovno začeti.

11 Komisija je v dopisu z dne 20. decembra 2013 s podrobno utemeljitvijo potrdila svojo presojo, v skladu s katero je bilo treba udeležbo tožeče stranke pri projektu eDIGIREGION zavrniti, ker ni imela zadostne zmogljivosti v smislu upravljanja in sposobnosti vodenja, ker je dajala napačen vtis glede svoje tehnološke in znanstvene sposobnosti in ker je imela majhno zmožnost sofinanciranja.

12 Tožeča stranka je 14. januarja 2014 članu Komisije, zadolženemu za raziskave, inovacije in znanost, poslala dopis, v katerem izpodbija presojo Komisije, h kateremu je priložila dokument s svojimi trditvami v odgovor na trditve Komisije z dne 20. decembra 2013.

13 Komisija je v dopisu z dne 13. marca 2014, poslanem po priporočeni pošti s povratnico, prejetem 21. marca 2014, h kateremu je priložila dokument s podrobnim odgovorom na trditve tožeče stranke, to obvestila, da potrjuje svoje ugotovitve, ki jih je prej poslala z dopisom z dne 20. decembra 2013, da je njena odločitev o izključitvi tožeče stranke iz pogajanj odslej dokončna in da lahko ta vloži tožbo pri Splošnemu sodišču v skladu s členom 263 PDEU v dveh mesecih od vročitve tega dopisa. Pojasnila je, da odgovori tožeče stranke na ta dopis ne bodo vplivali na prekinitev roka za vložitev tožbe.

14 Tožeča stranka je v dopisu z dne 2. aprila 2014 Komisijo obvestila, da meni, da je njena ocena napačna in da jo želi izpodbijati pred sodiščem.

15 Komisija je 12. maja 2014 tožeči stranki odgovorila, da so bili razlogi za zavrnitev njene udeležbe predhodno navedeni in da ne bo dajala drugih komentarjev, glede na to, da ji ni bil predložen noben nov dokaz.

16 Sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev je bil podpisan 28. marca 2014 brez tožeče stranke.

Postopek in predlogi strank

17 Tožeča stranka je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 24. junija 2014 vložila to tožbo.

18 Splošno sodišče (šesti senat) je na predlog sodnika poročevalca odločilo, da bo izvedlo ustni del postopka. Splošno sodišče je v okviru ukrepov procesnega vodstva, določenih v členu 89 njegovega poslovnika, pozvalo stranki, naj pisno odgovorita na vprašanje o dopustnosti odškodninske tožbe. Stranki sta to zahtevo izpolnili v predpisanem roku.

19 Stranki sta ustne navedbe in odgovore na ustna vprašanja Splošnega sodišča podali na obravnavi 14. januarja 2016.

20 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— sklep Komisije o njeni izključitvi iz projekta eDIGIREGION razglasi za ničen;

— odredi sodno izvedensko mnenje in imenuje izvedenca za oceno gospodarske škode, ki ji je nastala;

— pridobi pričanje nekaterih koordinatorjev projekta;

— Komisiji naloži plačilo odškodnine za povzročeno škodo v višini 3.055.000 EUR, skupaj s pripadajočimi obrestmi, ali, podredno, plačilo zneska, ki ga določi sodni izvedenec.

— objavi sodbo Splošnega sodišča v tej zadevi v strokovnih medijih in vsaj v nekaterih biltenih Komisije;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

21 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— razglasi tožbo za nedopustno, podredno pa, naj jo zavrne kot neutemeljeno;

— zavrne zahtevek za povrnitev škode kot neutemeljen;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

Ničnostna tožba

22 Komisija trdi, da je ničnostna tožba vložena prepozno in je zato nedopustna. Navaja, da je bil izpodbijani sklep tožeči stranki vročen 21. marca 2014 in da je bila tožba vložena šele 24. junija 2014, torej po izteku roka za vložitev tožbe. V dupliki dodaja, da je imel izpodbijani sklep pravne učinke od takrat, ko je bil naslovnik o njem uradno obveščen, ne da bi bila potrebna njegova objava. Poleg tega je bil izvirnik elektronsko podpisane tožbe poslan po elektronski pošti 20. maja 2014, čeprav je edino sredstvo elektronskega vlaganja procesnih aktov aplikacija e-Curia. Poleg tega je sodno tajništvo Splošnega sodišča izvirnik podpisane tožbe prejelo šele 14. junija, torej po dodatnem roku desetih dni, določenem v členu 43(6) Poslovnika Splošnega sodišča z dne 2. maja 1991.

23 Tožeča stranka trdi, da je tožba dopustna. Navaja, da rok za vložitev tožbe teče od objave izpodbijanega sklepa in da v odgovoru na tožbo ni naveden noben datum objave. Prav tako trdi, da je bila tožba, podpisana z uporabo elektronskega potrdila, vložena v roku za vložitev tožbe že pred objavo izpodbijanega sklepa. Dodaja, da je bil rok, ki ga je Splošno sodišče določilo za dopolnitev tožbe, spoštovan. Na obravnavi je navedla potrebo po spoštovanju pravice do učinkovitega pravnega sredstva in opravičljivo zmoto.

24 Opozoriti je treba, da je treba v skladu s členom 263, šesti odstavek, PDEU ničnostno tožbo vložiti v dveh mesecih od, glede na okoliščine primera, objave izpodbijanega akta ali njegovega uradnega obvestila tožeči stranki oziroma, če tega ni bilo, od dneva, ko je zanj izvedela. Iz člena 297(2), tretji pododstavek, PDEU je tudi razvidno, da se sklepi, v katerih je določeno, na koga so naslovljeni, kot je v tem primeru, vročijo njihovim naslovnikom in s to vročitvijo začnejo učinkovati. Poleg tega se v skladu s členom 102(2) Poslovnika z dne 2. maja 1991 procesni roki zaradi oddaljenosti podaljšajo za enkratno obdobje desetih dni.

25 V skladu z ustaljeno sodno prakso je rok za vložitev tožbe zavezujoč, ker je bil določen zaradi zagotovitve jasnosti in varnosti pravnih položajev ter izognitve vsakršni diskriminaciji ali samovoljnemu ravnanju pri izvajanju sodne oblasti, sodišče Unije pa mora po uradni dolžnosti preveriti, ali je bil spoštovan (sodbi z dne 23. januarja 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, točka 21, in z dne 6. decembra 2012, Evropaïki Dynamiki/Komisija, T-167/10, neobjavljena, EU:T:2012:651, točka 37).

26 V tej zadevi je izpodbijani sklep vsebovan v dopisu Komisije z dne 13. marca 2014, ki je bil tožeči stranki poslan s priporočeno pošto s povratnico. Ni sporno, da ga je ta prejela 21. marca 2014. Poleg tega je v temu dopisu pojasnjeno, da je bila odločitev o izključitvi tožeče stranke iz pogajanj dokončna

in da lahko ta vloži tožbo pri Splošnemu sodišču v skladu s členom 263 PDEU v dveh mesecih od vročitve zadevnega dopisa. V temu dopisu je bilo pojasnjeno tudi, da odgovori tožeče stranke ne bodo pripeljali do prekinitve roka za vložitev tožbe.

27 Zato v nasprotju s trditvijo tožeče stranke v repliki izpodbijanega sklepa ni bilo treba objaviti in se je rok za vložitev tožbe glede na podaljšanje roka zaradi oddaljenosti iztekel 2. junija 2014.

28 Res je, da je tožeča stranka tožbo poslala po elektronski pošti z dne 20. maja 2014. Opozoriti pa je treba, da se v skladu s členom 43(6) Poslovnika z dne 2. maja 1991 datum, ko sodno tajništvo Splošnega sodišča po telefaksu ali elektronski pošti prejme prepis podpisanega izvirnika procesnega akta, za namene spoštovanja procesnih rokov upošteva le, če je podpisani izvirnik akta vložen v tem sodnem tajništvu najpozneje deset dni po prejemu telefaksa ali elektronske pošte.

29 V tej zadevi pa je izvirnik tožbe prispel v sodno tajništvo šele 6. junija 2014, kar je po preteku desetdnevnega roka, določenega v členu 43(6) Poslovnika z dne 2. maja 1991.

30 Poleg tega na tem izvirniku ni bilo lastnoročnega podpisa odvetnika tožeče stranke, ampak lastnoročni podpis tožeče stranke in prepis podpisa njenega odvetnika.

31 Nepredložitev izvirnika tožbe s podpisom v ta namen pooblaščenega odvetnika ne spada med formalne nepravilnosti, ki se lahko odpravijo v skladu s členom 44(6) Poslovnika z dne 2. maja 1991. To zahtevo je treba obravnavati kot bistveno pravilo obličnosti in ga strogo uporabljati, tako da njegovo nespoštovanje povzroči nedopustnost tožbe po izteku procesnih rokov (sodba z dne 22. septembra 2011, Bell & Ross/UUNT, C-426/10 P, EU:C:2011:612, točka 42; sklep z dne 21. septembra 2012, Noscira/UUNT, C-69/12 P, neobjavljena, EU:C:2012:589, točki 22 in 23, in sodba z dne 23. maja 2007, Parlament/Eistrup, T-223/06 P, EU:T:2007:153, točki 48 in 51).

32 Trditev tožeče stranke glede opravičljivosti zmote, do katere je prišlo zaradi tega, ker je po španskem pravu to, da tožbe ni podpisal odvetnik, mogoče popraviti, je treba zavrniti. Pojem opravičljive zmote je treba namreč razlagati ozko in tako, da se lahko nanaša le na izjemne okoliščine (sodba z dne 22. septembra 2011, Bell & Ross/UUNT, C-426/10 P, EU:C:2011:612, točka 47). Za pripravo, nadzor in preverjanje procesnih listin, ki jih je treba vložiti v sodno tajništvo, je odgovoren odvetnik zadevne stranke, v obravnavani zadevi pa na podlagi trditev tožeče stranke, ki temeljijo na nacionalnem pravu, ni mogoče sklepati na obstoj izjemnih okoliščin v smislu upoštevne sodne prakse.

33 Poleg tega dejstvo, da tega, da odvetnik tožbe ni podpisal, v skladu s pravom Unije ni mogoče popraviti (glej točko 31 zgoraj), ne poraja dvomov glede pravice do učinkovitega pravnega sredstva. Stroga uporaba procesnih pravil namreč ustreza zahtevam po pravni varnosti in nujnosti, da se izogne vsakršni diskriminaciji ali vsakršnemu samovoljnemu ravnanju pri izvajanju sodne oblasti. Čeprav pogoji za vložitev tožb in roki za njihovo vložitev omejujejo pravico dostopa do sodišča, ta omejitev ne posega v samo bistvo temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva, če so zadevna pravila jasna in ne povzročajo posebnih težav pri razlagi (glej v tem smislu sklep z dne 21. septembra 2012, Noscira/UUNT, C-69/12 P, neobjavljen, EU:C:2012:589, točke od 33 do 35 in navedena sodna praksa).

34 Iz tega sledi, da pogoji iz člena 43(6) Poslovnika z dne 2. maja 1991 niso bili spoštovani in da dopisa z dne 20. maja 2014, ki ga je poslala tožeča stranka, ni mogoče šteti za veljavno vloženo tožbo.

35 Poleg tega tožeča stranka trdi, da je tožbo, podpisano z elektronskim potrdilom, vložila v roku za vložitev tožbe. Vendar je bila tudi tožba, ki je bila 24. junija 2014 vložena prek e-Curia, prepozna, ker se je rok iztekel 2. junija 2014.

36 Iz tega sledi, da je treba ničnostno tožbo zavreči kot nedopustno, ne da bi bilo treba preučiti meritorne trditve tožeče stranke.

Odškodninska tožba

37 Prvič, tožeča stranka trdi, da je izpodbijani sklep napaka in da je imel za njo resne gospodarske posledice. Navaja izgubo dohodka, povezanega s projektom eDIGIREGION ter drugimi projekti, in poudarja negativen vpliv na institucionalne stranke in na njeno konkurenčnost. Škodo ocenjuje na 3.055.000 EUR in predlaga tudi imenovanje izvedenca za oceno nastale gospodarske škode. Drugič, navaja škodo, nastalo zaradi poniževanja s strani Komisije, ki vpliva na njeno verodostojnost in v zvezi s tem prosi za objavo in posredovanje odločbe Splošnega sodišča.

38 Tožeča stranka na vprašanje Splošnega sodišča glede dopustnosti odškodninske tožbe poudarja, da Komisija ni uveljavljala nedopustnosti navedene tožbe in trdi, da je dopustna.

39 Komisija tej trditvi nasprotuje in v odgovor na vprašanje Splošnega sodišča zatrjuje nedopustnost odškodninske tožbe.

40 Opozoriti je treba, da člen 340, drugi odstavek, PDEU določa, da Unija v primeru nepogodbene odgovornosti v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

41 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije v smislu zgoraj navedene določbe zaradi nezakonitega ravnanja njenih organov izpolnjen niz pogojev, in sicer protipravnost ravnanja, očitanega instituciji, nastanek škode ter obstoj vzročne zveze med zatrjevanim ravnanjem in navedeno škodo (sodbe z dne 29. septembra 1982, Oleifici Mediterranei/EGS, 26/81, EU:C:1982:318, točka 16; z dne 9. septembra 2008, FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, EU:C:2008:476, točki 106 in od 164 do 166, ter z dne 16. oktobra 2014, Evropaïki Dynamiki/Komisija, T-297/12, neobjavljena, EU:T:2014:888, točka 28). Poleg tega glede pogoja nezakonitega ravnanja, ki se očita zadevni instituciji, sodna praksa zahteva, da se dokaže dovolj resna kršitev pravnega pravila, katerega cilj je podeliti pravice posameznikom. Odločilno merilo za preudarek, ali je kršitev dovolj resna, je, da je zadevna institucija ali organ Unije očitno in resno kršila meje svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku (glej v tem smislu sodbe z dne 4. julija 2000, Bergaderm in Goupil/Komisija, C-352/98 P, EU:C:2000:361, točke od 42 do 44; z dne 17. marca 2005, AFCon Management Consultants in drugi/Komisija, T-160/03, EU:T:2005:107, točka 93, in z dne 16. oktobra 2014, Evropaïki Dynamiki/Komisija, T-297/12, neobjavljena, EU:T:2014:888, točka 29).

42 Glede pogoja dejanske škode je mogoče odgovornost Unije uveljavljati samo, če je tožeči stranki dejansko nastala dejanska in gotova škoda, ki jo mora dokazati (glej sodbi z dne 14. oktobra 2014, Giordano/Komisija, C-611/12 P, ZOdl., EU:C:2014:2282, točka 36, in z dne 16. oktobra 2014, Evropaïki Dynamiki/Komisija, T-297/12, neobjavljena, EU:T:2014:888, točka 30).

43 Glede pogoja, ki se nanaša na obstoj vzročne zveze med očitanim ravnanjem in zatrjevano škodo, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora biti zatrjevana škoda dovolj neposredna posledica očitanega ravnanja, s tem da mora biti to ravnanje odločilni vzrok za škodo, kar mora dokazati tožeča stranka (glej sodbi z dne 30. januarja 1992, Finsider in drugi/Komisija, C-363/88 in C-364/88, Recueil, EU:C:1992:44, točka 25 in navedena sodna praksa, ter v točki 42 zgoraj navedena Evropaïki Dynamiki/EIB, EU:T:2011:494, točka 209).

44 Odškodninski zahtevki se zavrnejo, če eden izmed treh pogojev za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije ni izpolnjen, ne da bi bilo treba proučiti, ali sta preostala pogoja izpolnjena (sodba z dne 16. oktobra 2014, Evropaïki Dynamiki/Komisija, T-297/12, neobjavljena, EU:T:2014:888, točka 33; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 15. septembra 1994, KYDEP/Svet in Komisija, C-146/91, EU:C:1994:329, točka 81).

45 Opozoriti je treba tudi, da je v skladu s sodno prakso odškodninska tožba, ki temelji na členu 340, drugi odstavek, PDEU, samostojno sredstvo v okviru pravnih sredstev prava Unije, tako da nedopustnost predloga za razglasitev ničnosti sama po sebi ne vodi do nedopustnosti odškodninskega zahtevka (sodbi z dne 15. marca 1995, COBRECAF in drugi/Komisija, T-514/93, EU:T:1995:49, točka 58, in z dne 17. oktobra 2002, Astipesca/Komisija, T-180/00, EU:T:2002:249, točka 139).

46 Vendar, čeprav lahko stranka vloži odškodninsko tožbo, ne da bi bila s katero koli določbo zavezana zahtevati razglasitev ničnosti nezakonitega akta, s katerim ji je bila povzročena škoda, ne more s to tožbo obiti nedopustnosti zahtevka, ki se nanaša na to isto nezakonitost in sledi istemu finančnemu cilju (sklep z dne 26. oktobra 1995, Pevasa in Inpesca/Komisija, C-199/94 P in C-200/94 P, EU:C:1995:360, točka 27).

47 Zato je treba odškodninsko tožbo razglasiti za nedopustno, če je njen resnični namen odprava posamične odločbe, ki je postala pravnomočna, in bi bila njena posledica, če bi ji bilo ugodeno, izničenje pravnih učinkov te odločbe (glej v tem smislu sodbi z dne 15. januarja 1987, Krohn Import-Export/Komisija, 175/84, EU:C:1987:8, točki 32 in 33; z dne 15. marca 1995, COBRECAF in drugi/Komisija, T-514/93, EU:T:1995:49, točki 58 in 59, in z dne 17. oktobra 2002, Astipesca/Komisija, T-180/00, EU:T:2002:249, točka 140). Tako je, če želi tožeča stranka z odškodninskim zahtevkom doseči rezultat, ki je enak tistemu, ki bi ga dosegla, če bi uspela z ničnostno tožbo, ki je ni vložila pravočasno (glej v tem smislu sklep z dne 4. oktobra 2010, Ivanov/Komisija, C-532/09 P, neobjavljena, EU:C:2010:577, točka 24).

48 Poleg tega bi lahko odškodninska tožba tudi izničila pravne učinke odločbe, ki je postala pravnomočna, kadar tožeča stranka želi večjo korist, ki pa vključuje tisto, ki bi jo lahko dosegla z ničnostno tožbo. V takem primeru je vendarle treba ugotoviti obstoj tesne povezave med odškodninsko tožbo in ničnostno tožbo, da bi bilo mogoče ugotoviti nedopustnost prve (sklep z dne 24. maja 2011, Power-One Italy/Komisija, T-489/08, neobjavljena, EU:T:2011:238, točka 46).

49 Dodati je treba, da lahko sodišče po uradni dolžnosti preizkusi dopustnost odškodninskih zahtevkov v delu, ki se nanaša na javni red (sodba z dne 17. oktobra 2002, Astipesca/Komisija, T-180/00, EU:T:2002:249, točka 139).

50 Glede na te ugotovitve je treba preučiti trditve tožeče stranke, ki uveljavlja premoženjsko in nepremoženjsko škodo.

Premoženjska škoda

51 Tožeča stranka trdi, da se premoženjska škoda, ki ji je nastala, sestavljena iz treh različnih delov.

52 Prvič, predlaga povrnitev zneska 438.165 EUR, ki ustreza izgubi nepovratnih sredstev, povezanih s projektom eDIGIREGION.

53 Ugotoviti je treba, da se ta predlog nanaša na izplačilo zneska, katerega višina ustreza prav vrednosti pravic, za katere tožeča stranka meni, da so ji bile z izpodbijanim sklepom odvzete. Navedeni predlog se torej posredno nanaša na razglasitev ničnosti posamičnega sklepa, s katerim je bila tožeča stranka izključena iz projekta, njegov namen pa je doseči enak rezultat, kot je tisti, na katerega se nanaša ničnostna tožba.

54 Ničnostna tožba zoper sklep o izključitvi tožeče stranke iz projekta eDIGIREGION pa je bila že prej razglašena za nedopustno (točka 36 zgoraj) in je zato ta sklep postal pravnomočen.

55 Zato je odškodninski zahtevek, povezan z izgubo nepovratnih sredstev v višini 438.165 EUR za navedeni projekt, na podlagi sodne prakse, navedene v točkah 46 in 47 zgoraj, nedopusten.

56 Drugič, tožeča stranka v bistvu navaja obstoj škode, povezane z izgubo sredstev, načrtovanih za leta 2014, 2015 in 2016, v višini 146.055 EUR za vsako od teh treh let. V repliki navaja škodo, ki ustreza dodatnim ugodnostim, ki izhajajo iz projekta, in znesek, višji od tistega, namenjenega njenemu proračunu, ter škodo, povezano z vplivanjem na njeno prihodnjo konkurenčnost in z neovrednotenjem njenega znanja.

57 Ta predlog se nanaša tudi na plačilo zneska, ki ga je izgubila zaradi izpodbijanega sklepa. S tem predlogom se namreč želi na finančni ravni postaviti v položaj, v katerem bi bila, če odločitve o izključitvi iz projekta ne bi bilo. Predlog, ki se nanaša na plačilo teh zneskov, torej v smislu sodne prakse, navedene v točki 48 zgoraj, pomeni tesno vez z razglasitvijo ničnosti odločitve o izključitvi iz projekta. Tak predlog je torej tudi nedopusten.

58 Poleg tega, tudi če bi bilo to vez z ničnostno tožbo mogoče šteti za ne dovolj tesno za ugotovitev nedopustnosti predloga za povrnitev škode, povezane z izgubo načrtovanih sredstev, bi bilo treba ta predlog vsekakor zavrniti kot neutemeljen. Navedeni številčni podatki glede izgube sredstev, načrtovanih za leta 2014, 2015 in 2016, namreč z ničemer niso podprti. Poleg tega je mogoče odgovornost Unije na podlagi sodne prakse, navedene v točki 42 zgoraj, uveljavljati le, če je tožeči stranki dejansko nastala dejanska in gotova škoda, ki jo mora dokazati. Navedena načrtovanja pa niso dokaz dejanske in gotove škode v smislu sodne prakse. Enako velja za škodo, povezano z vplivanjem na prihodnjo konkurenčnost tožeče stranke in z neovrednotenjem njenega znanja.

59 Ta predlog je torej nedopusten in vsekakor neutemeljen.

60 Tretjič, glede izgube dohodkov, povezanih z drugimi projekti razen projekta eDIGIREGION, tožeča stranka navaja projekta INACHUS in ZONeSEC. Hkrati navaja zneske, povezane s samima projektoma, in sicer nepovratna sredstva v višini 359.500 EUR za projekt INACHUS in v višini 421.750 EUR za projekt ZONeSEC, ter zneske, ki ustrezajo sredstvom, načrtovanim za leta od 2014 do 2017.

61 Navesti je treba, da zneski, ki jih navaja tožeča stranka, niso z ničemer podprti. Poleg tega se odločitev Komisije z dne 13. marca 2014 na navedene projekte ne nanaša. Odločitev se namreč nanaša le na projekt eDIGIREGION in je Komisija v njem poleg tega jasno razložila, da ne posega v odločitev, ki jo bo sprejela glede drugih predlogov za projekte, pri katerih je bila udeležena tožeča stranka.

62 Zato vzročna zveza med ravnanjem Komisije, ki je privedlo do sprejetja odločitve z dne 13. marca 2014, in morebitno škodo, ki se nanaša na te projekte, ni bila vzpostavljena.

63 Tudi ta predlog, ki se nanaša na druge projekte, je treba zato zavrniti.

64 Iz tega sledi, da je treba odškodninski zahtevek, ki se nanaša na premoženjsko škodo tožeče stranke, v celoti zavrniti.

Nepremoženjska škoda

65 Prvič, iz pisanj tožeče stranke je razvidno, da zatrjuje, da ji je nastala nepremoženjska škoda zaradi ravnanja Komisije, ki ga opredeljuje kot blatenje in ki naj bi vplivalo na njeno verodostojnost in ugled. Prav tako trdi, da je Komisija s svojimi pritiski zavlačevala pogajalske postopke, da bi jo stigmatizirala kot udeleženko, ki ni zaželena pri evropskih projektih. Za namen odprave škode zahteva objavo odločbe Splošnega sodišča v nekaterih biltenih Komisije in njeno posredovanje članom konzorcijev, pri katerih je bila udeležena in katerih projekti so bili začasno ustavljeni ali prestavljeni na pozneje.

66 Navesti je treba, da ta predlog, če bi mu bilo ugodeno, ne bi imel za posledico odprave pravnih učinkov izpodbijanega sklepa. Tožeča stranka z njim namreč ne želi doseči enakega rezultata, kot bi ga dosegla, če bi uspela s tožbo za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa, če bi jo vložila pravočasno. Zato je ta predlog dopusten glede na sodno prakso, navedeno v točkah od 46 do 48 zgoraj.

67 Poleg tega tožeča stranka v utemeljitev svoje trditve navaja, da so agenti Komisije izvajali pritisk z namenom, da bi se jo izključilo iz evropskih raziskovalnih projektov. Med drugim navaja, da ima njen spor s Komisijo glede projekta eDIGIREGION posledice za dva druga projekta, v tem primeru na projekta ZONeSEC in INACHUS, v katerih je Komisija obvestila druge udeležence o njenih težavah v zvezi z udeležbo pri evropskih projektih. Tožeča stranka je v utemeljitev svojih trditev predložila izmenjavo elektronske pošte.

68 V obravnavani zadevi je treba te trditve zavrniti.

69 Prvič, v zvezi z elektronsko pošto, ki se nanaša na projekta ZONeSEC in INACHUS, je treba namreč navesti, da tožeča stranka ne navaja izrecno, katero pravno pravilo, s katerim so posameznikom podeljene pravice, je bilo kršeno v tej zadevi. Poleg tega ni dokazala, da naj bi Komisija ravnala nezakonito in s tem kršila tako pravno pravilo.

70 V zvezi s tem se je koordinator projekta INACHUS v elektronski pošti z dne 12. septembra 2013, naslovljeni na M. S., delničarja tožeče stranke, skliceval na komentarje Komisije, pomembne za tožečo stranko, in zahteval takojšnjo razpravo. Vendar glede vsebine teh komentarjev ni bilo nič navedeno. Poleg tega tožeča stranka v odgovoru, podanem po elektronski pošti z dne 17. septembra 2013, navaja opis njene strukture. Vsekakor je mogoče, da so se komentarji Komisije, ki so zahtevali razpravo, nanašali ravno na to povsem tehnično vprašanje.

71 Poleg tega je bila v okviru projekta ZONeSEC prav tožeča stranka tista, ki je 15. januarja 2014 koordinatorju projekta poslala elektronsko pošto, v kateri navaja težave med nekdanjo družbo R. in Izvajalsko agencijo za raziskave ter predlaga drugim podjetjem, da jo zamenjajo, če bi te težave vplivale na podpis pogodbe ZONeSEC. Koordinator projekta je nato 25. februarja 2014 naslovil elektronsko pošto na sodelavce pri tem projektu, v kateri se je skliceval na proračunske težave, ki jih je treba rešiti, in je navedel, da je to zamudo mogoče pripisati potrebi po tem, da je treba počakati, da Izvajalska agencija za raziskave sprejme odločitev glede tožeče stranke.

72 Iz zgoraj navedenega sledi, da dokumenti, ki jih je predložila tožeča stranka, v ničemer ne podpirajo njenih trditev glede domnevnega poniževanja s strani Komisije.

73 Drugič, tožeča stranka je poslala elektronsko pošto glede drugih projektov, v tej zadevi glede projektov ClusMED, Global ITV in INSO 2. Vendar ti dokumenti niso upoštevni, ker se ne nanašajo na tožečo stranko, ampak na delničarja M. S., ki ni stranka v obravnavanem postopku. Trditev, da se celotna škoda tožeče stranke prevali na zadnjenavedenega, te ugotovitve ne postavlja pod vprašaj.

74 Tretjič, tožeča stranka obžaluje, da je v okviru projekta eDIGIREGION Komisija s svojimi pritiski zavlekla pogajalske postopke, da bi jo stigmatizirala.

75 Ugotoviti je treba, da so se pogajanja s Komisijo, ki bi se morala končati 20. marca 2013, končala novembra 2013. Ni pa dokazano, da je Komisija v tem obdobju stigmatizirala tožečo stranko. Nasprotno, iz spisovnega gradiva, na katerega je bilo opozorjeno v zgoraj navedenih točkah od 5 do 10, je razvidno, da je Komisija to obdobje izkoristila za to, da je – v skrbi za dobro finančno upravljanje – poglobljeno preučila položaj tožeče stranke glede pogojev za udeležbo pri projektu eDIGIREGION, da bi pojasnila spisovno gradivo in ji navedla razloge za zavrnitev njene udeležbe pri projektu.

76 Glede na spisovno gradivo je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni dokazala, da je Komisija ravnala protipravno ali jo blatila.

77 Zato je treba odškodninski zahtevek tožeče stranke za škodovanje njenemu ugledu zaradi ravnanja Komisije zavrniti, ne da bi bilo treba preučiti, ali so izpolnjeni pogoji, povezani z obstojem škode in vzročne zveze.

78 Drugič, tožeča stranka je na obravnavi prav tako uveljavljala nepremoženjsko škodo, ki naj bi vključevala škodovanje njenemu ugledu, povezano s sprejetjem izpodbijanega sklepa.

79 Splošno sodišče opozarja, da iz določb člena 44(1)(c) in člena 48(2) Poslovnika z dne 2. maja 1991 izhaja, da mora vloga, s katero se postopek začne, vsebovati predmet spora in povzetek navedenih tožbenih razlogov ter da navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom. Vendar je treba tožbeni razlog ali trditev, ki je neposredna ali posredna ponovitev tožbenega razloga, ki je bil že naveden v začetni vlogi in ki je s tem tožbenim razlogom tesno povezan, razglasiti za dopusten (sodba z dne 11. julija 2013, Ziegler/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, točka 46). Enako velja za očitek, ki se uveljavlja v podporo tožbenemu razlogu (sodba z dne 19. maja 2010, Boliden in drugi/Komisija, T-19/05, EU:T:2010:203, točka 90).

80 V obravnavani zadevi očitek, ki ga uveljavlja tožeča stranka, da ji je zaradi izpodbijanega sklepa nastala nepremoženjska škoda, ne izhaja iz vloge in se ne opira na pravne in dejanske okoliščine, ki so se pojavile med postopkom. Poleg tega ne gre za ponovitev tožbenega razloga, ki je bil predhodno že naveden. Nepremoženjska škoda, navajana v vlogi in preučena zgoraj v točkah od 65 do 76, se je namreč uveljavljala zaradi ravnanja Komisije in ne v zvezi z izpodbijanim sklepom.

81 Zato je treba očitek obstoja nepremoženjske škode, povezane s sprejetjem izpodbijanega sklepa, zavrniti kot nov in torej nedopusten v skladu s členom 48(2) Poslovnika z dne 2. maja 1991.

82 Vsekakor je treba, tudi ob predpostavki, da ne bi šlo za nov očitek, ugotoviti, da predlog tožeče stranke v zvezi s tem ne vsebuje zneska in da se želi z njim posredno ugotoviti, da njena udeležba pri projektu eDIGIREGION ne bi smela biti zavrnjena. Povedano drugače, s takim predlogom se v bistvu želi doseči enak rezultat, kot je ta, za katerega je bila tožeča stranka prikrajšana zaradi prepozne vložitve ničnostne tožbe. Ta predlog se zdi zato tesno povezan z ničnostno tožbo v smislu sodne prakse, navedene v točkah od 46 do 48 zgoraj, in ga je torej mogoče zavreči že na podlagi te sodne prakse.

83 Poleg tega tožeča stranka ni predložila nobenega dokaza, ki bi podprl obstoj škodovanja njenemu ugledu, ki naj bi bil povezana z izpodbijanim sklepom. V zvezi s tem odločitve o zavrnitvi njene udeležbe pri projektu, čeprav negativne, same po sebi ni mogoče šteti, kot da škodi njenemu ugledu. Posledice, povezane s sprejetjem take odločitve, so del tveganj, ki jim je izpostavljen vsak skrben gospodarski subjekt, kadar sodeluje v takem postopku. Iz tega sledi, da škodovanje ugledu, domnevno povezano z izpodbijanim sklepom, nikakor ni dokazano.

84 Zato je treba predlog za povrnitev nepremoženjske škode, ne glede na to, ali je povezan z ravnanjem Komisije ali izpodbijanim sklepom, zavrniti.

85 Iz vsega zgoraj navedenega sledi, da je treba odškodninski zahtevek tožeče stranke zavrniti v celoti, ne da bi bilo treba ugoditi njenemu predlogu za odreditev sodnega izvedenskega mnenja in imenovanje izvedenca ter njenemu predlogu za sprejetje ukrepa procesnega vodstva z namenom pridobitve pričanja koordinatorjev. Prav tako je treba zavrniti njeno zahtevo za objavo te sodbe Splošnega sodišča.

86 Ta tožbeni razlog je treba torej v celoti zavrniti.

Stroški

87 V skladu s členom 134(1) Poslovnika Splošnega sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker tožeča stranka ni uspela, se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti senat),

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Holistic Innovation Institute, SLU se naloži plačilo stroškov.

Frimodt Nielsen Dehousse M. Collins

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 12. maja 2016.

Podpisi